

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ กระบวนการจัดการป่าชุมชน โดยเครือข่ายป่าชุมชน
ลุ่มน้ำปิงในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวอัญชลี หาญฤทธิ
ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์พวงเพชร ธนสิน	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัยฉัตร โปราณานนท์	กรรมการ
อาจารย์อัจฉรา วัฒนภิญโญ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดการป่าชุมชน โดยเครือข่ายป่าชุมชนลุ่มน้ำปิง
ตอนบน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาถึงที่มา
ของเครือข่ายป่าชุมชนรวมทั้งเงื่อนไขที่นำไปสู่การรวมตัวกันของเครือข่ายป่าชุมชนลุ่มน้ำปิง
ตอนบน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาเปรียบเทียบถึงลักษณะการบริหารและการมี
ส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบนและตอนล่าง การศึกษาใน
ครั้งนี้ได้เลือกพื้นที่หมู่บ้านตอนบนของกลุ่มน้ำ คือ หมู่ที่ 3 บ้านนาหวาย ตำบลเมืองนะ อำเภอ
เชียงดาว และพื้นที่ตอนล่างของกลุ่มน้ำ คือ หมู่ที่ 9 บ้านปางมะโอ ตำบลแม่ณะ อำเภอเชียงดาว

วิธีการในการศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ
การใช้แบบสอบถาม และวิธีการสังเกต ผลการศึกษาพบว่า การรวมตัวกันของเครือข่ายป่าชุมชน
ที่มาจากการปิดกั้นของรัฐเหนือพื้นที่ป่าซึ่งเป็นการปิดกั้นวิถีชีวิตของชุมชน การเข้าถึงและการ
ควบคุมทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน ขบวนการป่าชุมชนในภาคเหนือได้ก่อตัวขึ้นจากความขัดแย้ง
ในแนวทางการจัดการทรัพยากรระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่น เครือข่ายป่าชุมชนลุ่มน้ำปิง
ตอนบนอำเภอเชียงดาวถือได้ว่าเป็นองค์กรท้องถิ่นที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มสมาชิกหมู่บ้าน
ที่มีการจัดการป่า จึงมีการรวมตัวกันระหว่างชุมชนที่ดูแลรักษาป่า 17 ชุมชนที่เห็นพ้องร่วมกันว่า
การดูแลรักษาทรัพยากรโดยลำพังของแต่ละชุมชนเกยทำกันนั้นยังขาดพลังและไม่มีประสิทธิภาพ
เพียงพอ จึงตกลงร่วมกันเป็นเครือข่ายเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้ที่เสื่อมโทรม

ในส่วนของการศึกษาเปรียบเทียบในการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของกลุ่มสมาชิก ผลการศึกษาพบว่า ทั้งสองหมู่บ้านมีการกำหนดรูปแบบและลักษณะการใช้ประโยชน์ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มชาวบ้าน และจากการศึกษาด้านปัญหาอุปสรรคและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ พบว่า กลุ่มชาวบ้านยังคงมีความคิดเห็นในด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชนซึ่งยังคงยึดถือกันมาเป็นวิถีชีวิตสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้กลุ่มชาวบ้านก็ยังไม่แน่ใจในรูปแบบการจัดการป่าไม้ในรูปแบบของ“ป่าชุมชน” เหตุผลเพราะยังไม่มีกฎหมายฉบับใดมารองรับสิทธิหรือการกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าอย่างแท้จริง

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a detailed illustration of an elephant standing and facing left. The elephant is surrounded by a circular border containing the text "CHIANG MAI UNIVERSITY 1964". On either side of the elephant, there is a decorative floral or sunburst-like symbol.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title	Process of Community Forest Management by the Ping Watershed Community Forest Network in Chiang Dao District, Chiang Mai Province
Author	Miss Anchalee Harnrit
Degree	Master of Art (Man and Environment Management)
Independent Study Advisory Committee	

Assoc. Prof. Puangpetch Dhanasin	Chairperson
Asst. Prof. Usdanka Porananond	Member
Lect. Ajchara Wattanapinyo	Member

ABSTRACT

The objectives of this study are (1) to study the origin of community forest network including condition leading to form the Ping Watershed Community Forest Network, Chiang Dao District, Chiang Mai Province (2) to compare characteristics of community Forest administration and participation in management of community Forest between both area of the upper and lower Ping Watershed. In this, 2 villages from the upper and lower Ping Watershed are selected which are Moo 3, Ban Na Wai, Tambon Muaeng Na, and Moo 9, Ban Pang Ma-O, Tambon Muaeng Na Amphoe Chiang Dao, Changwat Chiang Mai, respectively.

The data is collected by applying informal interview, questionnaire and also observation. The result of the study shows that the community forest network developed by the government's policy in control over forest area which is also an obstacle community's way of livings, accessibility, and monitoring of forest resource. The process of community forest in the Northern part has been started by a controversy over resources management among the state and local communities.

The Upper Ping Watershed Community Forest Network is originated by agreement among 17 communities on the basis that conservation of natural resources by each community itself does not have enough power and is ineffective.

For the comparison study of members in management and participation processes it can be found that both villages have designated forms and patterns of utilization including management of forest resources in similar manners showing that villagers have strong awareness toward significant of forest resource. And from the study of problems, obstacles, and controversy in the area, it can be found that villagers agree in local wisdom in forest management which have been practiced from the past. Thus, the villagers are still not quite sure in the form of forest management in term of "community forest" because there is no law to assure their rights or the decentralization policy in offering local community to take part in forest management.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved